

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concertatio acutissima duoru[m] clarissimoru[m] artiu[m]
& sacre theologie doctoru[m] Magistri Thome Caietani de
vio Generalis totius ordinis predicatoru[m]. & M. Iacobi
Almain doctotis ...**

**Cajetan, Thomas
Almain, Jacques**

Colonie, 1514

VD16 ZV 412

Undecimu[m] caput Quod in casu heresis a [con]cilio no[n] solu[m]
minsteriali p[otes]tate. s[icut] auctoritatiua p[otes]t deponi summ[us]
pontifex

urn:nbn:de:hbz:466:1-34616

Capitulum 11

Ockā p^a z tertia p^o sui dialogi. Et isti⁹ snie fuit **Barthol⁹** de padua
Nicola⁹ de cusa. pleriq⁹ doctores q⁹ doctissime scripserunt. De errore autez
facti qd⁹ qd⁹ factū ex sacris l^{is} trahi nō p^o cōciliū posse errare nemo est q⁹
dubitet. nec illustrat a spūscō spēali illa assistētia. nisi in necarijs. Et ex h^o
sequitur nō optere quāliter sniam definitiua p^o ciliū eē verā. Aliq⁹ em ei⁹ snia
in facto p^o sistit. puta q⁹ iste sit papa vel nō sit papa. ista vxoz illi⁹ vel nō vx
oz illi⁹. Et qu⁹ snia sit falsa. recte tñ z iuste sentētiat. qz fm allegata z p^o
bata. Et his manifeste seq⁹ papā nō solū errore p^o nali. s^z z errore iudici
ali errare posse in materia fidei sicut z in alijs materijs. Et mirū est q⁹ ad
uersariū nō asserūt eū impeccabilē. z credo assererēt nūi q⁹ diana summoz
pōtificū opa ad credēdū oppositū p^o pellerēt.

¶ Undecimū caplm in quo inq⁹rit de sup^o ritate p^o ciliū summi pōtificis
O summo pōtificē simplr z in p^o rē applicatiua papat⁹ ad certam p^o
nā. z in p^o rē definitiua eoz q⁹ sunt fidei. z cū vn⁹ act⁹ sup^o rioris iuris
dictōis sit p^o stitūtū in inferiori deponere ab ea p^o rē in q⁹ est inferior. inq⁹
rendū est p^o rter. an p^o ciliū possit deponere summū pontificē. Et p^o mo vtz
in casu heresis. Circa quā materiaz sentit p^o dicit⁹ frater **Thomas de vio**
plura. Prīmū est. summ⁹ pōtifex fact⁹ heretic⁹ nō est ip^o facto depositus
vt p^o 3. 19. ca. libri sui. Et fundamētū ei⁹ est. qz nō est ip^o facto deposit⁹ ius
re diuino. nullū est em ius diuinū snie late excoīcatōis aut depōnis. Quis
bñ snie ferēde excoīcatōis. vt satis bñ deducit **Guillerm⁹** ockā circa fines
p^o me pris sui dialogi. de excoīcatōe. Et apud eū dē fratrē. ista p^o nā est bo⁹
na. nō est eo facto excoīcat⁹. q⁹ nō est ip^o facto deposit⁹. qz pl⁹ exigit ad in
currēdā puatōem ip^o facto. q⁹ ad incurrēdā excoīcatōem. qm incurtus
censuraz nō req⁹rit declaratōem sicut incurtus puatōis apud iuristas. Et
resolutorie tenet q⁹ nulla iurisdicō p^o dit ip^o facto p^o heresim interiorē. Et
in hoc p^o cordat cū **Joāne de gersono**. z in hoc eiusdē snie sum cū ip^o. z p^o
ter auctoritates z rōnes q⁹ inducit ad h^o pbādū. aliq⁹ adducit ad pbā
dū q⁹ nō req⁹rat fides infusa ex iure diuino. vt hō sit capax iurisdicōis ec
clesiastice. Nā hō cū baptizat ponēs obicē grē p^o petm mortale. nō infidelit
satis. s^z aliud. nullā recipit a deo p^o rē infusaz. vt satis haberi p^o ex his q⁹
dicūt doc. de p^o nectōe istaz virtutū theologaz q⁹ tū ad ifusionē z p^o fertur
ex **Scoto** circa finē tertij. S^o lter si aliq⁹ heretic⁹ desinat esse heretic⁹ dis
sentiēdo heresi. s^z nō penitēdo de peccō p^o terito. dissensus em p^o pōnis hereti
ce nō necario infert p^o rōem peccō p^o teriti in illo nō infundit fides infusa.
qz quē de⁹ sanat p^o fecte sanat. z tñ nullus istos diceret nō eē capaces iuris
dicōis eccl^o astice si eligant. cū null⁹ sit heretic⁹. Scdo idē motiū addu
ci p^o q⁹ moti sunt scri p^o ies ad dānādū heresim eoz q⁹ dicebāt hāc p^o rētem
fundari in charitate ex iure diuino. qz tūc periret oīs certitudo stat⁹ z oz
dinis ierarchici. nemo em de altero scire pōr an sit in charitate. ita nec scri
p^o vtz sit in fide seu q⁹ nō sit hereticus heresi interiori. z bñ fateoz hāc rō
nem nō eē efficacē ad pbādū euidēter p^o positū. certū est em q⁹ de nullo cer
titudinalr certitudine euidēter sciri p^o q⁹ habeat hāc p^o rētes. sicut q⁹ nec sit
baptizat⁹. cū ad baptisimū req⁹rat intencio ministri. de q⁹ solus ip^o inter ho
mīnes mortales h^z euidentiaz. Scdo dr. q⁹ hereticus summ⁹ pontifex est

Vndecimum.

deponendus. et hoc manifeste patet ex caplo si papa. xl. dist. et. xliij. q. p. per
multa capla. et singuli doctores in hoc conveniunt vel quod sic depositus vel depo
nendus. Tertio dicitur quod est deponendus a seculo non potestate auctoritativa quam
habeat super papam. sed potestate ministeriali quam habet super papam. ut patet. xx. c. et
xxij. c. ponit quod potestas ecclesie relativa ad papam est ministerialis relativa ad potestatem
tionem Petri et papatus in fieri vel dissolvi subiecto existere disposito est auc
toritativa. ita quod sententia definitiva ex hac auctoritate procedens super potestatem
talis materie petri heretici cum papatu dissolvit auctoritative potestatem illi
lam. sicut enim electio ecclesie auctoritative super potestatem non super papam potest
git petrum dispositum. id est fideliter et voluntarium cum papatu. ad cuius evidentiam
notat. quod in papa inveniuntur tria. scilicet papatus. persona que est papa. puta petrus.
et potestatem universalem. scilicet papatus in petro. ex qua potestatem resultat petrus
papa. Papatus est a deo immediate. petrus est a patre suo. potestatem autem papatus
in petro post petrum primum a christo immediate institutum non est a deo sed ab
hoie. ut patet. q. hoc fit per electionem hominum. Concurrunt autem duplex consensus
humanus ad causandum hanc potestatem. scilicet eligentium. et electi. et ista ad longum poteris
videre in ipso. xix. xxi. et. xxij. caplis. que non solum falsa sunt. sed manifeste
adinvicem et cum aliis potestibus repugnant. Primo illud quod dicitur in ecclesia auctori
tativam potestatem super potestatem papatus et petri repugnat dicitur et in. vi. et
xij. caplis prout impugnat. scilicet quod potestas electiva pape seu applicativa
potestatis ecclesie ad hanc vel illam personam est in solo papa. Secundo ista duo
repugnant. quod sit auctoritativa potestas fit in ecclesia super potestatem papatus et
petri. sicut et dissolutio. et non supra papam. quod manifeste ostendit exemplo
quo videtur retroquedo in ipsum. habere enim auctoritativam potestatem super hoie non est
habere auctoritativam potestatem super aliam nec super corpus. sed solum super separationem anime
a corpore. cum nihil aliud agat auctoritative occidens hoiem Quid igitur aliud
erit habere auctoritativam potestatem super papam. nisi posse papatum ab ipso auctori
tative separare. Tertio. si ecclesia aut seculum representans super papam non habeat
auctoritativam potestatem. ergo papa a seculo illo citatus non tenebit parere. nec
primatum non pariendo existimari poterit. Quid ergo iudicabit personam inau
ditam nec obligatam respondere. merito eis dicere poterit illud apostoli. Tu quis es qui
alienum servum iudicas. Quarto. omnis actus punitivus iuste infligitur alicui pro
sone ratione peccati est ab eo qui habet auctoritativam potestatem super eum qui puniatur. vel a com
misso ab hunc. ergo cum ista separatio sit actus punitivus pape. est ab hunc auctori
tativam potestatem super papam. vel a commisso ab hunc. Si tu dicis. quod est ab ecclesia
commissa a deo hunc auctoritativam potestatem super papam. Eodem modo dicam potestatem pa
pe super quemcumque esse ministeriale solum et non auctoritativam. Quinto. ecclesia
potest tunc excommunicare papam hereticum antequam deponat. ut patet ex primo dicto et. Dis
cit enim hanc potestatem esse bonam. non est excommunicat ipso facto. ergo non est depositus. Ita
erit bona. non potest excommunicare. ergo non potest deponere. et ista. potest deponere. ergo potest excom
municare. Et certum est quod excommunicatio est actus hunc auctoritativam potestatem super ex
communicatum. et si procedat illud seculum posse excommunicare papam. quanto saluabit quod in co
celis secluso papa nulla sit potestas iurisdictionis. Amplius dicitur papa posse aliquibus
puta dominis cardinalibus committere illam ministeriale potestatem supra papam hereticum.
cum quo defendere non possit. quoniam par in parem haberet imperium. et sic esset
verum quod dicitur glo. xxij. q. p. c. actus. hic est casus in quo papa papam ligare
c. ij.

Capitulum

potest. Possz cū lapsus in heresim papa ab eis illā auferre ministerialem
prāte nō teneret subire eoz ministeriale iudiciū Et pura spēali dei ꝑ cursu
tam manifeste adinuitē repugnantia posuit vt sue doctrine falsitas ex eis
manifeste omibz pateret. hoc est cū ꝑꝑriū falsoꝝ restiū. Et Augustinus sup
psalmo. Noli emulari. q̄ ex diecis eoz aut signis aliquibus semp ꝑ uinci
possunt. Qd̄ ꝑbat ex facto militū qui erāt custodie sepulchri christi des
purati. Dixerūt cū nobis dormiētibz. venerūt discipuli ꝛc. si cū dormis
ebāt. q̄o sciuerūt eos uenisse. sunt iste ꝑꝑones vere. prima Papa hereticꝝ
heresi interiori solū nō est depositꝝ ipso facto. ꝛ hereticꝝ heresi exteriori nō
est depositꝝ facto iure diuino. an sit depositꝝ ipso facto iure humano. non
papali. sed ꝑ cilioꝝ. Sūt cū statuta cōdere sentētie late depositꝝ. sicut de
de fontibz. qui post adeptū beneficiū infra annū nō ꝑ mouet ipso facto ꝑ
dit titulū nō est oino improbabile dicere q̄ sic. oppositū tñ mihi ꝑabiliꝝ
est. Scda ꝑꝑ. est deponēdus a ꝑ cilio hñte auctoritatiuā prāte sup ipsuz
et nō solū sup ꝑiūctōem a quo uocatus tenet ꝑparere. nec nō ad interro
gatā rñdere. Et hāc prāte auctoritatiuā papa nulli ꝑ ꝑmittere. cū ꝑ in
parē nullā habeat prāte. Cōcedendū est tñ bñ cū eo. q̄ ꝑ ciliū nullā hz ꝑ
testatē sup papatū in se ꝑsideratuz. ꝛ hoc ponit gerson in suo tractatu de
eccliaistica prāte. ꝛ de isto habitū est satis in. ij. c.

Quo decimū caplm in quo inq̄ritur utꝛ in alijs casibz ꝑterq̄ in
heresi deponi possit summus pontifex

Uidendū est ꝑter an possit summꝝ pontifex puniri de positōe ꝑpter
aliud crimē ab heresi. Circa quā materiaꝝ ꝑ dicitꝝ frater Thomas
a. xxv. ca. inclusiue ad finē vsqz tenet q̄ nō. vñ fundamētū eiꝝ in. xxv
caplo est q̄ nō ꝑt in aliq̄ casu deponi nisi in casu determinato lege diuina.
Casus autē heresis in sacra scriptura plerisqz locis est determinatꝝ. vt ꝑꝛ
ad Gala. ꝑ. vbi de heretico dicitꝝ anathema sit. id ē separatū. et. ij. ad thessal.
ij. subtrahatis uos. et. ij. ad Cor. vi. nolite iugū ducere. et. ij. Jo. ij. Nos
lite recipere nec ei aut dixeritis. Et ad titū. ij. de uita. in q̄bꝝ omibz auctori
tatibz fecatur hereticū hoīem esse separatū ꝛ excoīcā dū. ꝛ nullus est alius
casus exceptus. qd̄ ꝑꝛ ex snia saluatoris. Mat. xxij. Sup cathedram
moisi sederūt scribe ꝛ pharisei. Omnia q̄ q̄cūqz dixerint facite. ꝑm autē opa
eoz nolite facere. vbi dñs apꝛe statuit sub dños debere audire ꝑlaros ma
le uite ꝛ bone doctrine. Constat autē q̄ doctrina ad fidē spectat. Uita au
tem ꝛ opa ad malos mores alioꝝ criminū. Et ꝑfirmat ex sentētia petri in
ꝑma epla. c. ij. Obedite ꝑꝑositis uestris. nō tñ bonis. sed etiā discor. Et
ꝑꝛo ampliori ꝑbatōe supponit in. xxvi. ca. q̄ ad hoc q̄ potestas ista ecclia
stica ꝑiūgatuz cū aliquo supposito. aliq̄ dispositōes req̄rūtuz in illo suppo
sito de necessitate simplꝛ. ꝛ aliq̄ue de bene esse. requisite de necessitate simꝑ
pliciter sunt due. scz esse uolūtariū. ꝛ esse christianū. nūq̄z em aliq̄s q̄ꝛici
q̄ electus est papa nisi ꝑsentiat. ꝛ sicut nō est papa nisi sit mebꝛ christi. Se
cūda dispositio exigit de iure diuino. ꝛ ꝑma de iure nature. Requisite autē
dispositōes ad bene esse sunt boni mores. scia eccliaistica. charitas. experie
tia regiminis. ꝛ hmōi. sine his em petꝛ electꝝ. ꝛ si acceptat est papa. Quis
malus. et factiꝝ est destruere q̄ꝛ cōstruere duabꝝ simul requisitis necario ad